

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

УСНА ІСТОРІЯ

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

магістр
03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
Історія та археологія
3
1 рік, II семестр
вибіркові навчальні дисципліни
згідно з розкладом
українська
щопонеділка 13.00–14.20 (304 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на платформах
ZOOM та Google Клас).
кандидат історичних наук, доцент
Коваленко Ольга Олександрівна
E-mail: olgakovv5@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Усна історія як наукова дисципліна сформувалася у середині ХХ століття, проте її витoki сягають глибокої давнини, адже найдавнішою формою передачі інформації є саме усна форма. У центрі уваги усної історії знаходиться суб'єктивний історичний досвід окремої людини, спогади якої виступають цінним джерелом пізнання минулого. Це дозволяє «оживити» історичний процес, який стає не сухою сукупністю фактів, а низкою звичайних людських історій. Людиноцентричний підхід усної історії є особливо корисним при дослідженні спірних або замовчуваних питань і травматичних подій національної історії, що часто не повною мірою відображені в інших типах джерел.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є усна історія як напрямок наукових досліджень.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Теоретичні засади усної історії.
2. Усна історія: практичний аспект.

Метою викладання навчальної дисципліни «Усна історія» є ознайомлення студентів з теоретичними засадами, основними принципами та методологією усної історії, а також особливостями і практичними методами проведення усної історичних досліджень.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Здобувачі освіти повинні сформувати необхідні загальні та професійні компетентності відповідно до вимог освітньої програми:

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 1	Знання і розуміння предметної області і професійної діяльності, здатність до самоорганізації та самовдосконалення у професійній сфері, критичності та самокритичності мислення.
ЗК 3	Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК 5	Здатність ухвалювати обґрунтовані рішення, брати відповідальність за оригінальність та обґрунтованість наукових результатів.
ЗК 6	Здатність представляти результати досліджень та освітньої діяльності усно й письмово державною та іноземною мовами, організувати ефективне та толерантне спілкування зі здобувачами освіти, колегами, громадськістю та науковим співтовариством з повагою до різноманітності та мультикультурності його представників.
ЗК 7	Здатність творчо застосовувати кращі практики у професійній діяльності.
ЗК 8	Здатність до креативності як основи постановки та досягнення цілей діяльності, адаптації до нових ситуацій, роботи в умовах обмеженого часу та ресурсів.
ФК 1	Знання історії історичної думки, сучасної історіографічної ситуації та використання сучасних методологічних і міждисциплінарних підходів для постановки, розв'язання та інтерпретації актуальних наукових проблем.
ФК 2	Володіння навичками науково-дослідної, освітньої та організаційної діяльності. Здатність здійснювати наукові історичні дослідження на сучасному теоретико-методологічному рівні.
ФК 4	Здатність до самостійного пошуку та опрацювання фахової інформації з застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
ФК 7	Здатність фахово планувати й реалізовувати дослідницькі й освітні проекти з обраної проблеми з використанням сучасних методологічних та теоретичних підходів.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	включно з					усього	включно з				
		л	пр	лаб	інд	срс		л	пр	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади усної історії												
Тема 1. Усна історія як наукова дисципліна	12	4	2			6	12	2				10
Тема 2. Усна історія та історична пам'ять	8	4				4	10	2				8
Тема 3. Методологічні засади усної історії	8	4				4	10	2				8
Тема 4. Організація усноісторичного дослідження	10	4	2			4	10		2			8
Разом за змістовим модулем 1	38	16	4			18	42	6	2			34

Змістовий модуль 2. Усна історія: практичний аспект												
Тема 5. Інтерв'ю в усній історії	16	4	4			8	12	2				10
Тема 6. Методи та особливості аналізу інтерв'ю	8	2	2			4	10		2			8
Тема 7. Етичний та правовий аспекти усної історії	4	2				2	6					6
Тема 8. Архівування даних усних історичних джерел	4	2				2	6					6
Тема 9. Використання усних історичних джерел у науково-дослідній діяльності	20	4	6			10	14	2	2			10
Разом за змістовим модулем 2	52	14	12			26	48	4	4			40
Усього годин	90	30	16			44	90	10	6			74

Тематика практичних занять.

Модуль I. Теоретичні засади усної історії

Тема 1. Основні етапи розвитку усної історії (2 год.)

Тема 2. Підготовчий етап усноісторичного дослідження (2 год.)

Модуль II. Усна історія: практичний аспект

Тема 3. Основні техніки інтерв'ювання (4 год.)

Тема 4. Транскрибування та інтерпретація в усній історії (2 год.)

Тема 5. Історія України XX – початку XXI ст. крізь призму усної історії (4 год.)

Тема 6. Усна історія: перспективи розвитку (2 год.)

Підсумковий контроль: залік

...

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

- Грінченко Г. Г. Усна історія: Методичні рекомендації з організації дослідження: Для студентів і аспірантів. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2007. 28 с.
- Схід/Захід: Історико-культурний збірник. Вип. 11–12: Спеціальне видання: Усна історія в сучасних соціально-гуманітарних студіях: теорія і практика досліджень / [за ред. В. Кравченка, Г. Грінченко]. Харків: ТОВ «НТМТ», 2008. 432 с.
- Томпсон П. Устная история: Голос прошлого. Москва: «Весь мир», 2003. 367.
- У пошуках власного голосу: Усна історія як теорія, метод та джерело. Збірник наукових статей / [за ред. Г. Г. Грінченко, Н. Ханенко-Фрізен]. Харків: ПП «ТОРГСІН ПЛЮС», 2010. 248 с.
- Щеглова Т. К. Устная история. Учебное пособие. Барнаул: Алтайская государственная педагогическая академия, 2011. 364 с.

Допоміжна література:

- Ассман Аляйда. Простори спогаду. Форми трансформації культурної пам'яті. Київ: «Ніка-Центр», 2012. 440 с.
- Боровик М., Пастушенко Т. Усна історія: сучасність та перспективи в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: «Історія»*. Київ, 2012. Вип. 111. С. 4 – 6.

3. Грінченко Г., Реброва І., Романова І. Усна історія в пострадянських дослідницьких практиках (на прикладі сучасних Білорусії, Росії та України). *Український історичний журнал*. 2012. № 4. С. 172 – 187.
4. Кісь О. Гендерні аспекти практики усної історичної досліджень: особливості жіночого досвіду, пам'яті і нарації. *Суспільні злами і поворотні моменти: макрородії крізь призму автобіографічної розповіді: Матеріали Міжнародної наукової конференції*. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2014. С. 11 – 41.
5. Кісь О. Усна історія: концептуальні засади. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*. Серія: «Історія». Вип. 2. Ч. 3. 2015. С. 212 – 220.
6. Кісь О. Усна жіноча історія як феміністський проєкт: західні теорії, пострадянські контексти, українські практики. *Народознавчі зошити*. 2015. № 6 (126). 1386 – 1405.
7. Комунікативні горизонти усної історії: матеріали Міжнародної наукової конференції / [упорядники: Г. Г. Грінченко, Т. Ю. Нагайко]. Переяслав-Хмельницький, 2013. 280 с.
8. Лебдушко Л., Волошин Ю., Момот А. Жива історія – метод усної історії у школі. Полтава: Друкарська майстерня, 2014. 29 с.
9. Лоскутова М.В. Устная история: Методические рекомендации по проведению исследования. Санкт-Петербург: Европейский Дом, 2002. 56 с.
10. Морозова Н. Теоретико-методологічні засади усної історичної досліджень. *Усна історія: теорія, метод, джерело: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Вінниця, 2018. С. 21 – 24.
11. Пастушенко Т. Метод усної історії та усної історичної дослідження в Україні. *Історія України*. 2010. № 17 – 18 (657 – 658). С. 10 – 15.
12. Усна історія (не)подоланого минулого: подія – наратив – інтерпретація: Матеріали міжнародної наукової конференції / [упоряд. Г. Грінченко]. Харків, 2016. 216 с.
13. Хрестоматія по устной истории / [под ред. М. В. Лоскутовой]. Санкт-Петербург: Издательство Европейского университета, 2003. 396.
14. Abrams L. Oral History Theory. New York: Routledge, 2010. 214 p.
15. The Oral History Reader / [edited by R. Perks, A. Thompson]. New York: Routledge, 2013. 479 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

<http://oralhistory.com.ua> – Українська асоціація усної історії.

<https://archive.lnu.edu.ua/proekty/arhiv-usnoji-istoriji> – Архів центру усної історії та біографістики при кафедрі новітньої історії України імені Михайла Грушевського Львівського національного університету імені І. Франка.

<https://ui.uinp.gov.ua/uk/archive> – Архів усної історії Українського інституту національної пам'яті.

<https://www.ioha.org> – International Oral History Association.

<https://www.oralhistory.org> – Oral History Association (USA).

<https://www.ustnayaistoriya.info> – Усна історія. Український освітній проєкт.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, задавати питання та брати участь у обговоренні на заняттях;

- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;

- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;

- отримувати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття відповідно до встановленого розкладу;

- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;

- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені заняття можна відпрацювати під час консультацій. За наявності поважної причини пропуску (хвороба, участь у конференції або олімпіаді, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо) оцінка не буде знижена. За відсутності поважної причини оцінка буде знижена на 2 бали.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (https://drive.google.com/file/d/1TggRAFOh49g08VcMd_XsZHGYnNpm5LPs/view)). У процесі навчання забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, індивідуального підходу, поваги до особистої точки зору та толерантності.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	8	8	до 64
Робота на лекційному занятті	15	1	до 15
Самостійна робота	1	21	до 21
Усього:			до 100